

պաշտպանում էին, նրանց ազատ շրջա-
յու, գործելու ու խօսելու ազատութիւն
էին տալիս, նրանց բոլոր բնական-
ազատութիւնը կատարում էին և ոչ թէ նը-
բանց կրթում էին բարեպաշտութեան
ու վայելչութեան ոգով, այլ իրենց շնորհ
էին հետևում իրեն ուսնալիքի, իսկ
այժմ բոլոր ու հայրանք ուսման գէմ-
որա աստիճանները ուղղում էր իմանալու
Գաղտնիք ձեռք մի դէպք:

Անցանքներում մի պարոն մեղադրում
էր հովհաննիս Բաղդատի մի բժշկի,
թէ բժշկական էն յանցանքը, որ շատ
հիւանդներ զուր մեռնում են. նրանք
կամ ուշ չեն դարձնում և կամ շատ
զգուշացնում ու հակակրօնական բըր-
նեցնում են հիւանդներ իրենց օգնու-
թեան դիմելու:

Այդ բժիշկը վշտացաւ ու պատմեց
հետեւեւ:
«Մի անգամ մի պարոն բերաւ իւր
որդուն ինձ մօտ ու խնդրեց թէ
արեօք խորհուրդ կրամ ուսումնա-
տալ նրան, թէ առողջութիւնը չի նե-
րուսնալ ինչպէս պէտք է քննելի և
պատասխանելի, որ այդ երեխային ու-
սում տալ առանց առողջութեանը վնաս-
անելու անկարելի է: Այդ պարոնը գնաց
և քանի որդի յետոյ կրկին բերաւ իւր
որդուն և խնդրեց մի վերջնական խօսք
տալ: Ես ներառեալ պատասխանեցի,
որ չի կարելի ուսում տալ առանց վնաս-
անելու: Գարունը գնում է ուրիշ բժշկին:
Ինչ էլ ցոյց տալիս իւր որդուն և ամեն
քննելու և սակաւ տարբերութեամբ նոյնն
են պատասխանում: Միայն լսեցի թէ
մէկը շատ էր վնասակար զէ համարելու:
Անցան մի քանի օր. գնացել էի իմ
մէկ հիւանդին այցելելու: Գուրս գալիս
յանկարծ հիւանդներէն մէկը ելաւ իմ ա-
ռաջս դարձեալ այդ պարոնը և զգո-
հութեամբ ասաց:—«Գարուն բժիշկ, ա-
խար իմ երեխային համար մի բան
չատարեց: Սատակեց բարեկացաւ: Բաւ-
ական չէ որ ամեն տեղ առաջ է ելնում,
զիւն էր ասածս ու չափած է համարում:
Ես չկարողացայ լսել ու խոստապակցի
նրա աղիտութիւնը: Բայց ձեզ մի բան
պատմեմ: Մի օր մի մարդ մի էլ է բե-
րում բազմաթիւ վնասներու: Գաղտնիք
է մի գնորդ, նայում է էջին և ուղղում է քնն-
ելու նրան: Նա մօտենում է և ուղղում է
ստամոքսն նայել տարիքը իմանալու հա-
մար, էջը կատարած ուղղում է կծել:
Նա անցնում է աջ և յետոյ ձախ, ըս-
կում է բաշն ու ականջը փայլալի,
էլի էջը վրայ է հասնում կծելու: Գնորդ
անցնում է յետեւ և ուղղում ոտքերին
նայել ու շօշափել, էջը աքացի է տա-
լիս: Վերջապէս խեղճ մարդը յօգնած
ու գաղտնիք ասում է ծախողին թէ
նա ինչու այդպիսի ամբարշտել է էջին
գուրս է բերել բազմա և մինչև անգամ
կամենում է ծախել: Ես խոսեցի զիւրացին
պատասխանել տալիս:—«Հենց գուրս եմ
բերել, և քեզ մատաղ, որ տեսնէք թէ
ես այդ էջի ձեռքին ինչեք եմ քաշում:
Հիմա, տեսնում էք, պարոն, թէ մենք
ինչեք ենք քաշում:»

Խօսքը դարձնում ձեզ, սիրելի ծնող-
ներ, հարցեր ու մայրեր, դուք ուսում
տալիս էք ձեր որդիներին, գուցէ ա-
մեն բան էլ տալիս էք, միայն չէք տա-
լիս այն, ինչ որ ձեզ բնատուրեցեցի
է, և ոչ միայն չէք տալիս, այլ և մինչև
անգամ ձեր միջումն էլ չորացնում էք:
Դուք չէք տալիս երկնային ցոյց նրանց
զօրացնելու ու զուարթացնելու համար:
Գուր թողնում էք ձեր հայրերի ու մայ-
րերի համար ինքնութիւնները: Գուր չէք
տալիս երկնային լոյս նրանց
հոգին պայծառացնելու համար: Գուր
նրանց ծառ էք դարձնել ու ծաղկե-
ցնել: Բայց նրանք չունեն ցոյց ու
լոյսը, ուստի և ծաղկել թաւաճում է և
փտած արմատներով պատճառով ծառն
է սկսում է ցատկով անպտուղ: Որտեղ
կայ ցոյց ու լոյս, այնտեղ է ուսման
պտուղը: Վերջին ստաղծը ինչ անի,
սեկին խրատը ինչո՞ւ:

* * *
Չունեցիք շատ խաղաղ ժողովուրդ են:
Ամեն օր իւր գործի ու շահի յետևից է
գնում իւր ապրուստը ապահովելու հա-
մար: Աշխատանքի առաւ ժամանակ
նա պատրաստ է չափաւոր բարեկուր-
ծութիւն էլ անելու: Իրենց յարաբե-
րութեան մէջ էլ զանազան վարուեցու-
թիւն ունեն. նա շատ ներողամիտ
է դէպի օտարները և մինչև անգամ
չաղորդող է և նրանց յանցանքները
զատապարտելի մեծահասակութեամբ տա-
նում է: Նա դէպի ուրիշ քաղաքացի հա-
յերը փոքր ինչ պակաս ներողամիտ է: Իսկ
դէպի իւր քաղաքացիներն և ինչ, ներո-
ղամիտ չէ դէպի իւր ազգակոները և
բարեկամները: Դէպի այն մարդիկ, որոնք
օգտակար են ճշմարտութեան խօսքով,
օրինակելի գործով ու ձգտումներով,
նա բարի է և քաղցր: Այդպէս չեն մի-
միայն չարախօսները, որոնց մասին
անցեալ ֆիլիստինները խօսուեց: Բայց
եւր մէկը իւր ունեցեալ զիւրացում է նրա
շահերին, այնտեղ չունեցին ներող չէ
և մինչև անգամ վրէժխնդիր է: Չունեցի
100,000 ներ ունեցող մէկը ասել է թէ
չունեցին շատ լաւ մարդ է միմիայն
Չունեցի հետև: Իսկ քաղաքում նա իւր
շահերի հաշիւն ունի, և եթէ շահերին գէմ
չեն—նրա աչքի լոյսն են, իսկ եթէ գէմ
են—նա քա թշնամի է: Զուր տեղից
չարութիւն է անում միայն չար արմատ
ունեցողը, զգալի կաթ՝ կերած մար-
դը: Դէպի այդ տեսակ մարդը չունեցին
մինչև գերեզման վրէժխնդիր է: Գաղ-
տնիւն են թէ ինչպէս մի տիրացու իրեն
հայրնայող մի մեծ հարուստի թողելիս
կրկնապատիկ հայրնայող է և յետոյ հողեր
Բայց մի մազալու բան նորեւն է պա-
տահ: Եստեան անհրաժեշտ է ջրերից
գերեզմանի մի փոքրիկ մասը քանդակ-
է և գերեզմանները տակն ու վրայ են
եղել, այնպէս որ պէտք է ոսկորները
նորից թաղուեն: Չունեցին շատն-
քը ասում են, թէ դրանք գերեզմաններն
են եղել (այսինքն մի գերեզմանից
անարգաբար հանուել կրկին թաղուել):
Սա արդէն հեծնանալով վրէժխնդրու-
թիւն է և կռապաշտներն իրենց էին
թշնամու գերեզմանները դուրս տալիս
և ցրում:

Այժմ ընթերցողը կասի:—«Գուր գովում
ես չունեցիններին: Ապա ասելով ինչ
է, որ նրանք անտեղի ներողամտութիւն
ու չաղորդութիւն են ցոյց տալիս
դէպի օտարները և կռապաշտական
վրէժխնդրութեամբ վարում իրենցներին
հետ:—«Անկեալ յայն է, ընթերցող, որ
ամեն մէկի փորում մի անկեալ կայ:
Էլ ինչո՞ւ:

ԹՂԹԱՎՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՂՈՒԲՈՒ, 18 յուլիսի. Թուլիսի 16 ին
տեղի ունեցաւ մեր քաղաքային վար-
չութեան առաջին պաշտօնական նիս-
տը: Հետաքրքիր այցելուների թուով
աչքի էին ընկնում հայոց և ռուսաց
բանակները, քաղաքային դպրոցի պ-
րտնուէր և այլք: Այդ օրը խորհրդատու-
թեան և քննութեան համար նշանա-
կուած էր և տեղւոյ տարբերակ դպրո-
ցը քաղաքային երեւոյթանքները վերածելու
առթիւ վճարելիք 1500—2000 ռուբլի
նպատակ հարցը: Ժամը 10¹/₂ առ. պ-
քաղաքագլուխը բացեց նիստը: Ժողովի
գահին ներկայացանք էր մի անշուք
սեփեակ, որի վերում դրուած էր մի
հաստ փաթեթի տեսքով միայն քաղաք-
ագլուխ համար: Խորհրդի անդամներից
ներկայ էին 4 հայ, 6 թուրք և 1 ռուս,
պ-քաղաքագլուխ հետ թուով 12 հոգի:
Փաթեթի սեղանին կից աջ և ձախ կող-
մերում շարուած աթոռները վրայ
խառն կերպով նստած էին խորհրդի
անդամները, թուրքերն իրենց սովորա-
կան փափախներով, շարքն արդէն հրա-
պարակի վրայ է: Ռուսում է պ-քաղա-
քագլուխը, որի խօսակցութեան ստուր

տունը դադարեց է տալիս իւր այդ գոր-
ծին անհամակիր լինելը: «Ե. Նահան-
գագլուխը (եկած է ամբարանից Ղուսար
առան, որ մեղքից 11 վերստ հեռաւո-
րութեան վրայ է գտնուում), շարունա-
կութեան մէջ անկարգեց պ-քաղաքա-
գլուխը, մատնացոյց է արել մեր քա-
ղաքում հիմնել կարելի չէր քաղաքացի ան-
հրաժեշտներ մի հիւանդ, հիւան-
դանոց» և այլն: Ի դէպ ընթերցող, մեր
քաղաքը զուրկ է ոչ միայն հասարակա-
կան որ և է բարեկարգական և մարդա-
սիրական հաստատութիւններից, այլ
նոյն իսկ մի ամենահասարակ և ան-
նշան հիւրանոց անգամ չունի, այնպէս
որ եթէ մեր քաղաքը մի օր և է պա-
տուաւոր հիւր գալու լինի և նա տեղս
ծանօթներ ու բարեկամներ չունենայ,
խեղճ կամ դուրսը պէտք է մնայ քաղ-
ցած, ծարաւ, և կամ ստիպուած պէտք
է գնայ թուրքերի խաբլու, կեղտո-
ւթութեամբ մինչև առաստաղը լիւր և
հազար տեսակ անմարդու միջոցներով
ու վնասակար և թունաւոր դեղերով
ընթերցողը քաղաքականներում ինչեք
ուր, ինչպէս ասում են, չունի էլ չի
գիմանալ:

«Մեր քաղաքի եկամուտները,—չարու-
նակում է պ-քաղաքագլուխը,—այնքան
աղքատիկ են, որ մուտքը կըլքի մի հա-
րիւր ռուբլով է անկանում միայն, հե-
տակալէս այսպիսի հանգամանքներում,
երբ քաղաքն անհրաժեշտ կարիքներ էլ
չաւ ունի, հարկի թէ հնարաւոր լինի
մի այդպիսի առաջարկի (զպրոցի նը-
պատիկ) հրապարակի վրայ դնելու: Քա-
ղաքագլուխ թուրք օգնականը և ապա
մի այլ թուրք պաշտպան հանգիւստան
հարցին ամենայն եռանդով, կամե-
ցան ապացուցանել, որ եթէ վարչու-
թիւնը ցանկանայ, քաղաքական աղ-
բիւրներ շատ կըգտնէ, թէ մեր բոլոր
գերեզմաններ մէջ առաջին տեղը պէտք է
բռնէ կրթական գործը, հետեւապէս
հինգ այժմանից պէտք է ընդունել
նպատակ հարցը, որպէս զի գալ ու-
սումնաբանական տարուայ սկզբից էլ
զպրոցը իրեն երեքշաբաթան բացուելու
հնարաւորութիւն ունենայ: Այնուհետեւ
խօսում է հայերից պ-Մարտիրոսեանը,
որ հայերի մէջ միակ խօսքն էր, թէ
սկզբունքով ընդունելով առաջարկած
հարցի կարեւորութիւնը յամենայն դէպս
նկատել հարկ է, թէ իրենցից պիտի
հոգացուին այդ 1500—2000 ռ. նպատ-
ուր. պէտք է հոգալ նախ միջոցը—փողը
և ապա ձեռնարկել գործին: Մենք,
պարոններ, —տեսնեցեք պ-Մարտիրո-
սեան,—ամենքսլ լաւ հասկանում ենք,
որ այդ նպատակ մեղանից իւրաքան-
չիւրի իւր գրգռանից չպիտի մզարէ, այլ
քաղաքի եկամուտներից: Ուստի որոշե-
ցէ մի տարի կամ ամենաքիչը վեց ա-
միս ժամանակ, որ հնարաւոր լինի մեզ
ծանօթանալ թէ քաղաքի և թէ նրա
կը ու մուտքի աղբիւրների հետ: Ար-
դէն 16 օր է, ինչ որ մեր վարչութիւնը
պաշտօնապէս բացուած է յայտարա-
րուած, բայց ցարդ դեռ քաղաքի վերա-
բերակ գործերը չեն յանձնուած վար-
չութեան և կարծիք յանձնելու միջոց ու
արամագրութիւն էլ չկայ: Ուրեմն հարցն
ընդունել միայն սկզբունքով, իսկ գոր-
ծին ձեռնարկել որոշ ժամանակից յե-
տոյ, երբ հնարաւոր լինի: Խորհրդի
անգամ պ-Փեղորդովը համարեալ ան-
հնարին էր գտնում հարցի գրականա-
պէս ընդունելը, ի նկատի առնելով
քաղաքի եկամուտների բացառիկ հան-
գումանքները: «Եթէ,—պաշտպանը
ասեց,—մինչև այսօր քաղաքի եկամուտների
բացառիկ հանգամանքները: «Եթէ, ա-
նկարգեց նա, մինչև այսօր քաղաքի
մուտքը ծախքից անկարգ է միայն 100
ռուբլով, իսկ այնուհետեւ էլ անկարգում
է չինի հիւրանոց, հիւանդանոց, որոնք
քանի մի հազարներ պիտի նստեն,
ապա եթէ 1500—2000 ռ. նպատակ էլ
մի կողմից անկանայ, հետաքրքրական

է, թէ 100 ռուբլով ինչպէս պէտք է
լրացնուին այդ բացերը: Բացի դրանից
դիւրեկցիայի կողմից էլ պաշտօնապէս չի
յայտնուած այդ նպատակ որոշած քա-
նակութեան չափը: Կարգն այսօրուանից
զրականապէս ընդունելուց յետոյ, երբ
վարդ գերեզման 5 հազար ռուբլի պա-
հանջելու լինի, կարող է արեօք վար-
չութիւնն այդպիսի ծախք պարտաւորու-
թիւն յանձն առնել: Յամենայն դէպս ես
սկզբունքով հակառակ չեմ, բայց նախ
միջոցը: Այնուհետեւ խօսակցութիւնն
ընդհատեցաւ, իւրաքանչիւր խօսք էր դուրս
գալիս, մէկը միւսի ասածը ոչ լսում,
ոչ հասկանում էր: Դժբաղդաբար մեր
պ-քաղաքագլուխը գտնւ էլ չունէր, որ
գտնէ զանգահարելով կարգի հրաւիրէր:
Մի կերպ լսեցին տալուց յետոյ, պ-
քաղաքագլուխը հարցը ձեռնարկեց այն-
պէս: «Սկզբունքով ընդունել զպրոցները
դասանի վերածելու առաջարկը ենպատ-
իկ լինելու յետաձգել նախօրոք զպրոց-
ների պ-վերադարձը նպատակ բանա-
կութեան մասին պաշտօնական տեղե-
կութիւն պահանջելով, որի պատգամնից
յետոյ նոր նիստ կայացնելու: Խօսուե-
ցան անցողաբար և մի բանի այլ հար-
ցերի մասին և ապա ժողովը փակուած
յայտարարուելով ցրուեցան: Մենք այս
խօսքերը գրել ենք առնում միայն ա-
կանատիներով պատմածներից, որով-
հետեւ մենք անձամբ ներկայ չենք եղել
այնտեղ: Ընդհանուր խօսակցութիւնն
իրից երևում է, որ մեր պ-քաղաքա-
գլուխը ժողով կառավարելու ձիւք չու-
նի: Խորհրդի անդամները դուրսը իրա-
ւացի բողոքում էին, որ իրենց առաջ
ոչ սեղան կայ, ոչ թուղթ և ոչ հար-
կաւոր պարագաներ: Հարկ է ուրեմն,
որ կարելոյն չափ շուտով հոգացուին
այդ պակասները և մի հատ էլ դանդաղ
գնուի պ-քաղաքագլուխ համար:

Վերադառնալ նիստից ընթերցողն այն
եզրակացութեան գտնւ հասնի, թէ
նորից հարցին խօսակցութիւնն
իրից երևում է, որ մեր պ-քաղաքա-
գլուխը ժողով կառավարելու ձիւք չու-
նի: Խորհրդի անդամները դուրսը իրա-
ւացի բողոքում էին, որ իրենց առաջ
ոչ սեղան կայ, ոչ թուղթ և ոչ հար-
կաւոր պարագաներ: Հարկ է ուրեմն,
որ կարելոյն չափ շուտով հոգացուին
այդ պակասները և մի հատ էլ դանդաղ
գնուի պ-քաղաքագլուխ համար:

ԲԱՆԱԲԱՎԱՆ

ԹԻԻՐԷԻՍ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Գանադամական տուգանքի վերաբերմամբ
«Polet, Corresp.»-ին Աթլէքից հեռա-
գրում են. «Ենթակայումս միջոցառումների
խորհրդին ամենից անելի մտահոգու-
թիւն է պատճառում և հասարակու-
թեան անհանգստացնում տնտեսական
խնդիրը, մանաւանդ Թեսալիան աղա-
տելու համար հարկաւոր փողերն ստա-
նալու խնդիրը: Դրութիւնը վատացել է
այն բանից, որ բանկիրներն և եւրո-
պական դրամատէրները կտրուկ կերպով
յայտարարել են, թէ իրենք ոչ մի ա-
ջակցութիւն չեն ցոյց տալ յունական
փողատուութեանը: Եթէ Յունաստանը
նախօրէն համաձայնութիւն չկայացնի
պետական պարտատէրերի հետ, կամ,
հասարակ լեզուով ասած, չհամաձայնի
յունաց ֆինանսների վրայ եւրոպական
կոնտրոլ նշանակելուն: Ամենից վատն
այն է, որ այժմ արդէն պաշտօնապէս

բացայտաւոր է, որ մի մեծ պետու-
թիւն պնդում է, թէ խաղաղութեան
դաշնագիրը ստորագրելու և պատերազ-
մական տուգանքի որոշման հետ միա-
ժամանակ պէտք է համաձայնութիւն
կայացնել և արտաքին փոխառութեան
մասին: Մի օրիշ պետութիւն իւր թէ
նոյնպէս համոզուել է, որ վերջապէս,
կոնտրոլ միակ ապահովութիւնն տու-
գանքի կանոնաւոր վճարման համար:
Կառավարութիւնն աշխատում է ապա-
ցուցանել պետութիւններին, որ խաղա-
ղութեան հաստատումը ոչ մի կապ չու-
նի պետական պարտքի հետ և թէ Յու-
նաստանին կոնտրոլ ընդունել տալու
համար այդ երկու խնդիրների միջև
կապ հաստատելու նպատակով արուած
փորձը կըհարկադրի կառավարութեանը
հրաժարական տալու և երկիրը նոր,
բարդու իրականութիւն մէջ ձգելու, որովհետեւ
բոլոր կուսակցութիւններն և հասարա-
կաց կարծիքը վճարպէս գէմ են այն
ամեն համաձայնութեան, որը օտնձու-
թիւն կըլինի պետութեան անկախու-
թեան դէմ: Սակայն հիւսնական կա-
ռավարութիւնը բանակցութիւններ
է սկսել յունական արժէթղթերի տէրերի
և անգլիական մի խումբ դրամատէրերի
հետ պետական պարտքի վերաբերմամբ
համաձայնութիւն կայացնելու, որը միե-
նոյն ժամանակ ապահովութիւն կըլին-
ի պատերազմական տուգանքը վճա-
րելու Թուրքիային:—«Daily News»-ի 4. Գոլի թղթա-
կիցը հաղորդում է, որ խաղաղութեան
բանակցութիւններն մէջ դեռ ևս մի
քանի գծուարութիւններ է յարաբանում
պատերազմական տուգանքի խնդիրը:
Գետութիւնների մեծամասնութիւնը
կամենում է, որ Յունաստանն այդ տու-
գանքը վճարի միանուագ, որպէսզի
թուրքերը չուտով հեռանան Թեսալիա-
այից: Դերմանական երկրիւր կրելով, որ
Յունաստանի նախկին պարտատէրերին
նոր վնասներ հասնի, առաջարկում է,
որ տուգանքը վճարուի մաս-մաս և դրա
համեմատ էլ թուրքերը Թեսալիայից
հեռանան աստիճանաբար: Միւս պե-
տութիւնները երկրիւր են կրում, որ
այդպիսի դէպքում Դուռը հնարաւորու-
թիւն կըտեսնայ նոր խաղեր խաղալու,
ուստի և առայժմ չեն համաձայնում
Գերմանիայի այդ առաջարկութեանը:
Միակ ելքը, զիսպանների մեծամաս-
նութեան կարծիքով, հանդիսանում է
յունական ֆինանսների վրայ եւրոպա-
կան կոնտրոլ հաստատելը, որովհետեւ
այդպիսի դէպքում Դուռը կարող էր
համաձայնել իւր գործերն անյապաղ
հեռացնելու Թեսալիայից: Սակայն,
«National Zeitung»-ը հերքում է այն
լուրը, թէ Դերմանական կամենում է, որ
տուգանքը վճարուի մաս առ մաս, և
հաստատում է, որ Դերմանական գլուխ է
անցած այն պետութիւններին, որոնք
միջազգային կոնտրոլ են պահանջում
յունական ֆինանսների համար:

—«Berl. Tagedl.»-ի 4. Գոլի թղթ-
թակցի ասելով, Ջեաղ փաշան, ըստ
երեւոյթի, de facto կըտեսնայ Գերմանի-
րոհանուր համաձայնագրի պաշտօնը
պետութիւնների հաւանութեամբ, բացի
Անգլիայից: Այդ բանը բացատրում են
նրանով, թէ պետութիւններն ուղղում
են Ռուսիայի և Անգլիայի միջև կզգում
ունենալը մրցութեան հնարաւորու-
թեան առաջն առնել և Գերմանի խնդ-
րում այդ զինումն անելով Թեսալիայի
բարդութիւնները հեռացնել: Միմիայն
Ջեաղն է իւր թէ ընդունակ խաղա-
ղեցնել բնակիչներին, տալով նրանց
առաջուց խոստացում այն արտօնու-
թիւնները, որոնց չնորհումը յապաղից
վերջին աստատութիւնն պատճառով:
—«Daily News»-ի 4. Գոլի թղթա-
կիցը հաղորդում է, թէ Ջեաղ փաշան
ապատմաներին առաջարկել էր, որ
բանակցութիւններն մէջ մտնեն իւր
հետ. բայց նրանք հրաժարուել էին,
պահանջելով ծովականների միջնորդու-
թիւնը:

ԹԻՒՐԿԻԱ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱ

Գ. Պոլսից «Polit. Corresp.»-ին գրում են:

«Թուրք-սերբական սահմանի վրայ կատարուած վերջին անցքերի և դրանց առթիւ Սուլթանին արուած առաջադրութիւնները շնորհիւ բացայայտուած է, որ Գ. Պոլսի Սերբիայի ներկայացուցիչ Գեորգիեւիչը իւր եռամսյա գործունէութեան ժամանակ 204 զբաղւոր բոլոր է տուել սահմանի վրայ կատարուած այդպիսի ընդհարումների առթիւ, բայց պատասխան է ստացել իւր այդ բողոքներից միայն 37-ին: Այս պատճառով կարգադրութիւն է եղած սերբական բոլոր բողոքներից ցուցակը կազմել: Ընդ նրան հրամայուած է խիստ քննութիւն կատարել սահմանի վրայ կատարուած ընդհարումների մասին: Չանազան աղբիւրներից ստացուած տեղեկութիւններից երևում է, որ Սերբ-թուրքական սահմանի վրայ եղած ընդհարումներն առհասարակ վերջին ժամանակս խիստ մեծ ծաւալ են ստացել: Ամեն նշաններից երևում է, որ ապագայութեան բացակայութիւնը պիտի վերադրել պատահական դաշտից վերադարձած ալանացիներին: Միևնոյն լրագրի թղթագիր թղթակիցըն ասում է, որ մարտի 15-ից մինչև յուլիսի 15-ը արևաւոտները ոչ պակաս քան 15 անգամ ներս են խուժել սերբական հողերը սպանել են 10 վիրաւորներ են 3 հոգի, ընդ են շատ անասուններ և շատ տներ էլ այրել են: Որովհետեւ թուրք իշխանութիւնից չի կարելի դժգոհուի ստանալ, օգտի զարմանալու ոչինչ չկայ, որ սերբերն երբեմն ինքնապաշտպանութեան միջոցի են դիմում: Եւ այսպիսի դէպքեր լինում են միայն թուրքաց սահմանի վրայ, որովհետեւ սերբական միւս սահմանները վրայ արևաւոտներ չկան և միւս հարեանները, Սերբիայի նման, աշխատում են կարգը պահպանել:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեննայի Զարտ բժշկը, որ ինքնաթիռ յանձն էր առել բժշկել վերջին յայն-թուրքական պատերազմի ժամանակ վիրաւորուած հիւանդներին, թուրքաց մէջ ընդունուած բժշկութեան հետեւալ ծիծաղալար զէպն է պատմում, որ տեսել է ինքը Սկուտարում: 70 տարեկան ծերունի առաջ գերվիշը նրա ներկայութեամբ հրամայում է հիւանդներին պառկել փորի վրայ հերթով: Դրանից յետոյ առաջ գերվիշը ցատկով պառկած հիւանդի փորի վրայով, թուրք էր նրա վրայ և հիւանդը բժշկում առողջանում էր: Իւր բժշկութեան վերջացնելուց յետոյ, առաջ գերվիշը խորհուրդ է խնդրում յինչալ բժշկից իւր փորի ցաւը բժշկելու համար: 2 է որ ինքը իւր վրայ չէր կարող կատարել այն, ինչ որ կատարում էր ուրիշների վրայ: Ինչպէս նա կարող էր թուշի իւր փորի վրայից, որպէսզի կարողանար թքել իւր վրայ: Զարտ բժշկը նրա համար մի դեղ է նշանակում, որը ի միջի այլոց պարունակելու էր և զինի: Երբ որ թուրքանը կարգում է նրան զոգաւորումը և բժշկապետ, գերվիշը իմանում է, թէ գինի է խմելու: Ինքը քաջակեցութեամբ էֆէնդըմ (ոչ, պարմա): Բայց երբ Զարտը բացազարում է նրան, որ այլ կերպ չի կարող լինել, որ այդ դեղը առանց գինու խառնուրդի ոչ մի նշանակութիւն չունի, գերվիշը զրոյանց յետոյ խիզճը հանգստանալով, գնում է նշանակած դեղը:

Լոնդոնի ստիկականութեան վերջին տեղեկագրից երևում է, որ Լոնդոնում գիշերը ձերբակալուած զոգրի մեծամասնութիւնը հազած ունի ֆրանկ սպեակ փողպատով, որպէսզի Եւրոպայի պատկանելի տեսք տայ իւր փնջակին:

ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ

Գ. ՊՈԼՍ, 22 յուլիս.—Թեֆլիսի առաջարկից զեպականների մշակած հաշտութեան դաշնագրի մէջ փոփոխութիւններ մտցնել: Դեպքանները որոշե-

ցին դաշնագրի բնագիրը պահպանել առանց փոփոխութեան:

ԲԻԼ.—Առաջին նախաժողովը փոխ ծովապետ Տոմսնի և ենթ ծովապետ Հենրիխի առաջնորդութեամբ ճանապարհուց դէպի Գրոնշտադ:

ԳՈՊԵՆՀԱՆԳԻՆ.—Թաղուհի Գայրուհի Մարիա Ֆեօդորովնան, Մեծ Իշխան Միխայիլ Ալեքսանդրովիչը և Մեծ Իշխանուհի Օլգա Ալեքսանդրովնան ժամանեցին Գոպենհաւզէն և իսկոյն մեկնեցին դէպի Բերնստորֆի ամրոցը:

ԲԵԼԳՐԱԴ.—Գաշտունապետ հաղորդում են, որ արևաւոտների արշաւանքները յուլիսի 16-ից սկսած չեն կրկնուել: Թուրքաց և Սերբիացոց կողմերից սահմանի վրայ ամեն միջոցներ ձեռք են առնուած՝ կարգը վերականգնելու համար:

ԲԵՐԼԻՆ.—Ջարտնակում են լուրեր ստացուել Միլեզիայում և Մարտոնիայում հեղեղից պատճառած վնասների մասին: Մօտ 100 մարդկային զոհ է եղել: Միլեզիայում նրկական միասը հաշոււ են 12 միլ:

Գ. ՊՈԼՍ.—Հաշտութեան նախնական պայմանների մէջ միջանի փոփոխութիւններ անելու համար Գրան առաջարկութեանը զեպականները տուին իրենց պատասխանը:

ԹԵՐԵԴԵՄ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՄ

I. Մեծ. պ. խմբագիր:

Խնդրում եմ հետեւալ երկուողիս տեղ տաք 2եր պատուական թերթում:

«Նոր-Գար»-ի № 115 մէջ Երեւանից գրած Յ. Յարութիւնեան ստորագրութեամբ յօդուածը կարգացի, որը իւր թէ վերաբերում է ինձ:

Գ. յօդուածագիրը մեղադրում է ինձ վաշխառութեան մէջ, օրինակ բերելով, թէ ինչպէս ես 60 ր. եմ տուել այստեղի ժամկոչին, և ինչպէս մի քանի ժամանակից յետոյ դառել է 300 ր., որի փոխարէն ես խլել եմ նրա 1000 ր., արժողութեամբ տուելը:

Մի հանգամանք, որը շատ լաւ յայտնի է ամբողջ Նոր-Գայագետի հասարակութեանը, որի համար էլ ինձ իրաւունք եմ համարում չպատասխանել պ. Յարութիւնեանին, թողնելով այդ սրբազան պարտականութիւնը Նոր-Գայագետի ժողովրդի անաչառ դատարանին, որպէսզի երեւայ արդարութիւնը: Իսկ հակառակ դէպքում, իմ պատիւս պաշտպանելու համար, ստիպուած կլինիմ դիմել օրէնքի դատարանին:

Առ այժմ այսքան:

Մնում խոնարհ աղօթարար

Նղիազար քահ. Տէր Միքայիլեանց.

Նոր-Գայագետ, 16 յուլիսի:

II. Յարգելի խմբագիր:

Խնդրեմ հաճէք «Նոր-Գար»-ի մէջ գետեղել հետեւալ երկուող գրութիւնը յանուն ճշմարտութեան:

Թիֆլիսի «խամախահներ» թերթի 84-րդ համարում բժշկապետ Վահան Արծրունու «Ժամանակագր» գրքովի մատենախօսութեան մէջ ասուած է. «Էջմիածնի տպարանը աչքից գցել է այս կարեւոր հանգամանքը (այսքան է ժամ գին նշանակելը), մեղք չէր չինի, եթէ Էջմիածնի նոյն իսկ քիչ մնաս անէր և բոլորովին էժամ գին նշանակելով մատչելի դարձնէր գրուածքը մեր ժողովրդի բոլոր խաւերին»: Գ. մատենախօսն եթէ կարգար ու Էջմիածնի պաշտօնական օրգան «Արարատ» ամսագրի յունիսի համարի 272-րդ երեսի

հետեւալ ծանուցումն, թէ «Արարատ»-ի բաժանորդներին այս համարի հետ ձերբար ուղարկուի «Ժամանակագր» գրքովը, աշխատասիրութիւն բժշկ Վահան Արծրունու, այդ ժամանակ գոնէ մէկով աւակոցեալ կըլինէր իւր «խամախահական» թերթի հաղորու մէջ զրպարտիչ յարերի թիւը, որոնց հերքման համար օրեր պիտի կորցնել և մարդիկ զբաղեցնել: Այն ժամանակ պարտը կլինանայ, որ ու Էջմիածնի տպարանն աչքից չէ գցել այդ կարեւոր հանգամանքը, այլ իւր 2400 ից աւելի բաժանորդներին ձերբար ուղարկել է մի մի օրինակ այդ գրքովից, դեռ ես մի կողմն թողնելով, որ ոչ բաժանորդներին էլ է արոււմ ձերբար 20 կող. նշանակուած է միմիայն այն օրինակները վրայ, որոնք տրուել են պ. բժշկապետ Վ. Արծրունու ըստ առանձին պայմանի. Ջարմանում ենք, որ այդ թերթի խմբագրութիւնը թէպէտ ստացել է «Արարատ»-ի յունիսի համարի հետ այդ գրքովի ձերբարը, կարգացել է վերադիմալ ծանուցումն, բայց էլի տեղ է տուել այդպիսի անհամ և անհիմն գրութեան: Սակայն ինչու գրքմանալ միջէ մարդիկ կըմոռանան իրենց փնջակը:

Յարգանք Վ. Ս.

Թիֆլիս, 22 յուլիս.

«ՆՈՐ-ԳԱՐ»-Ի ՊԵՏԱԾԱՌՆԵՐ

ՂՈՒՐԱ. Արծ. Փան. քահ. 2եր պատասխան յօդուածը ստացել ենք. կը հրատարակենք թէպէտ և շատ երկար է: Այդտեսակ յօդուածներ, եթէ տպուելու մարմար էլ լինեն այնուամենայնիւ պէտք է կարճ և ամփոփ գրել:

Խմբագիր հրատարակիչ

ՍՊԵՆՏՈՐ ՍՊԵՆՏԱՐԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԿԱՆԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՆԵՆԴԱՐՈՐԴԱՆ ԲԱԺՆԱՐԿՈՒՄ

(Սուրբ, Սաղմոյա փողոց, № 64)

(սեպտեմբեր տուն)

Հետախոս № 230

Երթեկ հիւանդների ընդհանուր ընդունելութիւնը երկուշաբթի, չորեքշաբթի, եւ ուրբաթ օրերը, ժամը 2—4 ցերեկը, վճարը հիւանդների կարողութեան համեմատ. մասնաւոր ընդունելութիւնը ամենայն օր, ժամը 9—10 աւուտեան վճարը 2 ր.: Գիշերօթիկ հիւանդներ ծննդաբեր կանայք ընդունուած են գիշերուայ և օրուայ ամեն ժամանակ, բայց այդ մասին առաջուց տեղեկութիւն պիտի տրուի. վճարը օրուայ ըստ դասակարգերի. 2ունեուները ձըր են: Գիշերօթիկայի բաժանմունքը մտնողները վճարում են 1 ր. 50 կ. մինչև 1 ր. մի օրուգիշերուայ համար. ծննդաբերական բաժանմունքը մտնողները—1 ր. մինչև 5 ր. մի օրուգիշերուայ համար: Երկուշաբթի ազատը 10 ր. մինչև 50 ր. Անողմահատութիւնը ըստ համաձայնութեան Երթեկ հիւանդները գեղեր և նիւթեր ստանում են ընդունելութեան ժամանակ ծրի: 2ունեուները համար 1-ա կան մահակալ է գրուած իւրաքանչիւր բաժանմունքում, չը տեղաւորուած են նըրանք տեսչի և նրա պ. պ. ընկերների առաջարկութեամբ ծրի:

Հիւանդանոցի տէր և տեսուչ

100—56 Մ. ՄԿՐՏԵՆՆԱ

ԱՆԴՐԱԿՈՎԱԿԱՆՆԵՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Մարդատար № 1 գնացքը դուրս է գալիս Բաղուից դէպի Թիֆլիս օրուայ 4 ժամ և 1 րոպ. Թիֆլիս է հասնում առաւօտեան 8 ժամ 0 րոպ. Դուրս է գնում Թիֆլիսից դէպի Բաթում առաւօտեան 9 ժամ և 15 րոպ. Բաթում է հասնում երեկոյան 8 ժամ և 48 րոպէ:

Մարդատար № 9 գնացքը դուրս է գալիս Բաղուից դէպի Թիֆլիս գիշերուայ 12 ժամ և 6 րոպ. Թիֆլիս է հասնում երեկոյան 7 ժամ և 10 րոպ. Դուրս է գնում Թիֆլիսից դէպի Բաթում երեկոյան 7 ժամ 55 րոպ. Բաթում է հասնում առաւօտեան 8 ժամ 45 րոպ.:

Մարդատար № 2 գնացքը դուրս է գալիս Բաթումից դէպի Թիֆլիս առաւօտեան 7 ժամ 45 րոպ. Թիֆլիս է հասնում երեկոյան 8 ժամ 34 րոպ. Թիֆլիսից դէպի Բաղու է դուրս գնում երեկոյան 9 ժամ 34 րոպ. և Բաղու է հասնում օրուայ 1 ժամ 2 րոպ.:

Մարդատար № 4 գնացքը Բաթումից դուրս է գալիս դէպի Թիֆլիս երեկոյան 8 ժամ 35 րոպ. Թիֆլիս է հասնում առաւօտեան 9 ժամ 11 րոպ. Թիֆլիսից դուրս է գալիս դէպի Բաղու առաւօտեան 11 ժամին և Բաղու է հասնում առաւօտեան 6 ժամին:

Լաբորատորիա Լ. Գոլենդերֆ. Ս. ՍԵՏԵՐՍԻՆԻ.

Демидовъ пер. д. № 1.

(M.) 30326. 10—1

ՅԱՅՏԱՆ ԱՆԹԻԻՆԵՐ

ԳՈՏԳԵՐԱԶՄԴԴ

ԲՆԱԿՆ ՊԵՏԱԾԱՌՆԵՐ

Ա.

ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի. Հ. Գարրիէլ Վ. Մէնէլիշեան

(Միլիթարիան ուխտէ)

Իւրաքանչիւր կազմուած հատորի գին 4,25 ֆ. (1 ր. 85 կ.)

5—5

ԳՈԼԼԵՆԴԵՐԻ

ԿՈՇԿԱՅԻ (ՄԱՅՈՒ) ՀԵՂՈՒԿ

Ոչնչացնում է կոշիկը և աւելաները

ՍՐՈՒՄԳԻ ԳԻՆԸ 35 ԿՈՊ.

2 սրուակը պոստով Եւրոպական

Ռուսիայում ուղարկում է Մէլ

ԲՈՒՐԱԼՈՎ:

Գարրիէլ է ստանալ Գայրուիթեան

գիշերային և պարփրկման ընդ

լոր խանութներում:

ԳԼԵՄԻՈՐ ՊՈՏԵՆՏԸ

Лабораторія І. Голлендеръ.

С. ПЕТЕРБУРГЪ.

Демидовъ пер. д. № 1.

(M.) 30326. 10—1

ԿՈՒԶՄԻՉԻ ԵՖԵՂԻՄԱՆ

Ուղարկում եմ պոստով Ռուսիայի բոլոր տեղերը, փողով և վերադրել վճարով Էֆիգորայի ամենաբարձր տոնակները—քնտիր, մայիսեան, բայլգամ յատկութիւն ունեցող.—անտառայինը—ֆունտը 5, 4 և 3 ր., դաշտայինը—2 և 1 ր.: Հետեւ ուղարկում եմ և խրատներ, թէ ինչպէս պէտք է գործածել այս դեղը, որը վերականգնում է կանոնաւոր մարսողութիւնը և բուժում է ամեն տեսակ ուղեւորները, ստամոքսի և աղիքների կատարը, շրջաբերութիւնը, հազը, փորակաւոր, գեղեցիկութեան և հետեւում է սակաւարեւութեան պատճառները: Էֆիգորայի բարեկարգ ազդեցութեան մասին վկայում է Գայսիերական ղրկուորական-բժշկական ակադեմիան, ուստի և լոյսատրուած է վաճառելու (տես, «СВѢТЪ» լրագրի № 74): Էֆիգորայի բժշկական յատկութեան մասին բոլորները արժեն 20 կող.: 2 ֆունտ անտառայինի հետ ուղարկում է ձրի:

Հասցէն Գ. Брызункъ, Самарск. губ. складъ Т. М. Арташова д. № 516.

Ստացած ունեւ շնորհակալութեան բազմաթիւ գրութիւններ:

(794) 3—2

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

„ՌՕՍՄԻԱ“

Բարձրագոյն հաստատուած 1881 թուին

Ս. Գետերուրգում, Большая Морская, № 37.

ՀԻՄՆԱԿՆ ԵՒ ՊՈՏԵՆՏԻ ԴՐՈՄԱԳՐՈՒՄ 25.500.000 ՐՈՒՐԼԻ

Ընկերութիւնն ընդունում է:

ԳԵՆԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այսինքն դրամագիրի և եկամտի ապահովութիւն ընտանիքի համար, կամ ծերութեան ժամանակ, օժիտ աղջկերանց համար, ստիպելով երեխաների համար և այլն. առանձին շահաւէտ պայմաններով. ապահովագրողները մասնակցում են բնկ. օգտին:

Առ 1-ին յունուարի 1896 թ. «ՌՕՍՄԻԱ» ընկերութիւնը ապահովագրած ունի 35.563 տնձ.—91.406,948 րուբլի գումար:

ԴԺՐՈՒՑ ԴԵՂԵՐԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս առանձին անհատների նոյնպէս և հաւաքական անձանց, ոյն է—գործարաններում ծառայողները, բանուորների և այլն. նուազեցրած վճարներով շնորհիւ դիվիդենդի, որը վճարներից դուրս է հաշոււում:

ՀԻՐԵՆԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ամեն տեսակ շարժական և անշարժ գոյքերի (չինութիւնների, մեքենաների, ապրանքի, կահ-կարասիների և այլն):

ԱՊՐՈՒՐԻ ՓՈԽՈՒՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

գետային, ցամաքային և ծովային. նաւերի ապահովագրութիւն

Ապահովագրութիւն ընդունում է Ս. Գետերուրգում (Большая Морская, 306. д. № 37.) Թիֆլիսում Սերգեյեւի փողոց, № 6, և զանազան բաղադրների գործակալութիւններում:

Նոյնպէս կարելի է ստանալ ապահովագրական տոմսակներ դժբախտ դէպքերից, երկաթուղով կամ շրջանաւոր ճանապարհորդած ժամանակ, երկաթուղային կայարաններում և ծովամատուցներում:

(669) 52—43